
TÜRKİYE'NİN 54 YILLIK AB SERÜVENİ

23.10.2017

AB Haber (19 Ekim 2017)

Ortaklık anlaşması, üyelik başvurusu, Gümrük Birliği, adaylık statüsü ve müzakerelerin başlaması * İniş-çıkışlarla dolu Türkiye'nin 54 yıllık Avrupa Birliği serüveninin kilometre taşlarını derledik.

Türkiye'nin 1963'ten beri süren Avrupa Birliği (AB) serüveni belki de en zorlu dönemde. 54 yıl önce, o zamanki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğuyla (AET) imzalanan ortaklık anlaşmasıyla başlayan Türk Dış Politikasının Avrupa yolculuğunda sona gelinip gelinmediği tartışılıyor. Türk halkında artık bıkkınlık ve hayal kırıklığı, siyasette ise tam bir sinir savaşı var.

Son olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ABye yönelik Artık kararınızı verin restinin ardından Avrupalı liderleri bugün Brüksel'deki AB Zirvesinde bir araya geliyor. Son yıllarda Batı değerlerinden, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünden iyice uzaklaşmakla suçlanan Türkiye ile ilgili müzakerelerin askıya alınması da dahil farklı seçenekler masada. Türkiye'nin üyelik sürecinin bundan sonra nasıl ilerleyeceğine dair ipuçları bu zirveden çıkabilir. Ancak üye ülkeler arasında Türkiye konusunda tam bir görüş birliği yok. Erdoğan'ın istediği gibi somut bir yanıt da çıkabilir, belirsiz süreç devam da edebilir.

Geriye dönüp bakıldığında Türkiye-AB kronolojisinin iniş ve çıkışlarla dolu olduğu görülüyor. DW Türkçenin derlediği, Türkiye-AB ilişkilerindeki kilometre taşları şöyle:

1963

Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklık anlaşması imzaladı.

1987

Türkiye resmen tam üyelik başvurusunda bulundu. AB Komisyonu birliğin o dönem için yeni bir üyeyi kabul edemeyeceğini bildirdi, ancak üyelik müzakerelerinin ileriki bir tarihte açılabilmesi için ilişkilerin geliştirilmesini tavsiye etti.

1996

Üç yıllık müzakerelerin ardından Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği Anlaşması yürürlüğe girdi. Türkiye'nin AB ile bütünleşme hedefine yönelik en önemli aşamalarından bir olan Gümrük Birliği, karşılıklı ilişkilere boyut kazandırdı.

1999

Türkiye resmen aday statüsü kazandı. Avrupa Konseyi, Komisyonun raporuna uyarak aralık ayındaki Helsinki Zirvesinde Türkiye'nin AB üyeliği için aday ülke olduğunu açıkladı.

2001

Türkiyenin ABye katılım süreci için yol haritası sağlayan AB – Türkiye Katılım Ortaklığı kabul edildi. 19 Martta Türk hükümeti, Katılım Ortaklığını yansıtan, Müktesebatın Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programını (NPAA) kabul etti.

2001

Katılım Ortaklığı doğrultusunda Türkiye Avrupa Birliğine uyum hedefiyle yoğun bir siyasi reform sürecine girdi. 2001-2004 yılları arasında sekiz uyum paketi, ayrıca iki anayasa paketi meclisten geçirildi.

2004

Türkiye için yeni bir dönüm noktası * 17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesinde, Türkiyenin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşıladığına hükmedildi ve müzakerelere başlanması kararı alındı.

2005

3 Ekimde tam üyelik müzakereleri resmen başladı.

Aradan geçen 12 yılda Türkiyenin ABye üyelik süreci adına not edilebilecek başka bir somut dönüm noktası olmadı. 35 başlıktan oluşan müzakere fasıllarından şu ana kadar 16sı açıldı ve sadece bir tanesi tamamlandı. Müzakere süreci aslında fiilen durmuş halde. Hangi fasılların açılacağı, hangilerinin kapatılması gerektiği konusunda da taraflar arasında bir uzlaşa sağlanamıyor.

Türkiye ile AB arasında sürecin tıkanması bazı ekonomik ve siyasi nedenlere bağlanabilir. Türkiye bütçe açığı, işsizlik oranı ve dış borç açısından AB ortalamasının hâlâ altında. Türkiyeyi 15 yıldır yöneten AKP, iktidarının ilk yıllarında büyük bir kararlılıkla AB üyeliği için çaba gösterse de, Erdoğan liderliğindeki Türkiyenin son yıllarda Avrupa değerlerinden uzaklaştığı düşünülüyor. Basın ve ifade özgürlüğü, hukukun üstünlüğü, güçler ayrılığı ve şeffaflık gibi konular ABnin Türkiyeye yönelik başlıca eleştirileri arasında. Türkiyede yaşanan darbe girişimi sonrasında yürürlüğe giren OHAL sürecinde bu eleştirilerin dozu arttı. Türkiyede idam cezasının yeniden getirilebileceği tartışmaları ise Avrupalı liderlerin Ankaraya çizdiği kırmızı çizgi oldu.

Dw

Kaynak/Source: